

MTESZ a műszaki haladás meggyorsításáért

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége országos elnökségének március 16-i ülésén a testület — Fook Jenő elnökletével — megvitatta a MTESZ 1991-ig szóló cselekvési programjának tervezetét. Az ülésen részt vett és felszólalt Berecz Frigyes, a Minisztertanács elnökhelyettese is.

A műszaki fejlődés felgyorsítását szolgáló, a Szövetség tennivalóit meghatározó cselekvési programot dr. Tóth János főtitkár terjesztette elő. Az alábbiakban e program főbb irányelveit adjuk közre.

A kor műszaki-gazdasági kihívása válaszút elé állította hazánkat is — szögezi le előljáróban a dokumentum. A tudományos-technikai forradalom újabb szakasza, a megváltozott nemzetközi piacon uralkodó verseny óhatatlanul együtt jár a társadalmi munkamegosztás változásaival, az értékek átrendeződésével, valamint az új társadalmi struktúra kialakításával. Világossá vált, hogy a gazdasági élet felélénkítése, a műszaki fejlődés tempójának fokozása csak úgy valósítható meg, ha a vezetés az eddiginél gyorsabban hozza meg döntéseit, és a cél eléréseért megvalósul az egész magyar társadalomra kiterjedő összefogás. A Szövetség részt kíván venni ennek az egységnek a megteremtésében, a feladatok végrehajtásában, az új társadalmi közmegegyezés erősítésében.

A jövőben a társadalom- és gazdaságpolitikai célok megvalósításához a jelenleginél koncentráltabb figyelemre, nagyobb cselekvőkészségre van szükség. Mindez megköveteli a Szövetség szakmai-társadalmi tevékenységének további erősítését, egyáltalán megújulását. Ehhez azonban meg kell teremteni a megfelelő feltételrendszert is: ez tükröződik a társadalompolitikai feladatokban.

A MTESZ kiemelt fontosságot tulajdonít a műszaki-, az agrár-, a gazdasági és a természettudományi értelmiség helyzete javításának. Össztársadalmi érdekből szorgalmazza, hogy a reál-értelmiség elfoglalhassa az őt megillető helyét a társadalmi struktúrában, a kutatás-fejlesztési tevékenységben, a termelésben, az irányításban és az elosztásban. Meg kell tehát állítani — kormányzati és munkahelyi intézkedések kezdeményezésével egyaránt — a kutató-fejlesztő munkát végző szakemberek anyagi és erkölcsi helyzetének romlását. Olyan jövedelem és keresetszabályozási eszközrendszer létrehozására van emiatt szükség, hogy a vállalatoknak és intézményeknek egyszerűen elemi érdekük legyen a szellemi alkotómunkát végző szakemberek teljesítmény szerinti differenciált anyagi elismerése.

További társadalompolitikai kötelezettségeket ró a MTESZ-re az, hogy az eljövendő években minden valószínűség szerint továbbra is foglalkoztatni fogja a közvéleményt a műszaki fejlődés tempója és — ezzel kapcsolatban — hazánk helyzete. Napjainkra is jellemző hogy a közvéleményt élénken foglalkoztatják az olyan — műszaki hátterű — kérdések, mint például az atomenergia biztonságos felhasználása, az energetikai fejlesztés irányai (beleértve a Bős-nagymarosi vízlerőművet), a környezetkárosodást, a talaj- és erdőpusztulás és a savasodás, a motorizáció okozta környezetszennyezés, a veszélyes hulladékok kezelése. További — és szinte kivétel nélkül mindenkit érdeklő — témát jelent a kutatásra-fejlesztésre fordított anyagi erőforrásoknak az átlagéletszínvonalra gyakorolt hatása, a szerkezetváltozással együttjáró, kényszerű munkaerő-mozgás és az abban résztvevők átképzése, a mind általánosabb differenciálódás a jövedelmekben.

A Szövetségnek ezekre a kérdésekre — a közgazdászokkal együttműködve — elfogadható, sőt, programnak tekinthető válaszokat kell adnia és foglalkoznia kell a technikai haladás társadalmi következményeivel is.

A dokumentum a 33 tudományos egyesület szakmai munkájának középpontjába hat fejlesztési téma kiemelt figyelemmel kísérését helyezte. Ezek a következők: az elektronizáció és az információs technológiák, a biotechnológiák fejlesztése, alkalmazásuk és elterjesztésük, a gazdaságirányítási rendszer további korszerűsítése, a termékekre vonatkozó minőségbiztosítás- és védelem (ismertebb nevén Magyar Márka mozgalom) a gazdaságos anyag- és energiafelhasználás, ez utóbbiak megtakarítását elősegítő eljárások (úgynevezett ráfordítás-csökkentő programok) hatékonyságának növelése, valamint a környezet- és természetvédelem. Ez utóbbi feladat teljesítéséhez a MTESZ az országos nagyságrendű programok véleményezésére, a tennivalók megsegítésére a különböző szakterületek képviselőiből még az 1987-es év folyamán szaktanácsadói testületet állít fel.

A Szövetség a jövőben nagyobb szerepet vállal abban, hogy összegyűjtse és országosan közreadja a tudományos kutatás eredményeit, valamint a máshol is hasznosítható, kiemelkedő jelentőségű vállalati módszereket. Tovább erősíti a nemzetközi tudományos életben meglévő kapcsolatait annak érdekében, hogy minél több magyar szakember jusson el külföldi kutatóintézetekbe és vállalatokhoz. Ugyancsak az élenjáró nemzetközi tudományos eredmények megismerésére alakul majd meg a Magyar Műszakiak Klubja, melynek rendezvényeire meghívják a külföldön élő, magyar származású mérnököket és kutatókat is.

A programtervezet vitájában az országos elnökség tagjai hangsúlyozták, hogy a MTESZ még határozottabban képviselje a műszaki értelmiség érdekeit. Szükségesnek tartották, hogy a Szövetség rendszeresen (2–3 évente) szakmánként és feladatkörönként elemezze a műszakiak jövedelmi viszonyait, valamint elrkölcsi elismertségét. Javasolták továbbá, hogy az egyetemi és főiskolai éveket számítsák be a nyugdíjalapba és emeljék a pályakezdő műszakiak fizetését.

Kiemelték továbbá, hogy a magyar gazdaság nemzetközi versenyképességének növelése érdekében a műszaki haladás ugrásszerű fejlesztésére van szükség. Az elkövetkezendő időszakban a jelenleginél több műszaki szakemberre lesz szükség — véget kell tehát vetni a pályaelhagyás jelenségének, amely elsősorban bérezés nem megfelelő gyakorlatából fakad. Ezen kívül alapvető változások szükségesek a műszaki szakemberek továbbképzésében is — a Diploma elnyeréséhez elsajátított ismeretek egy része alig néhány év alatt elavul. Ezért az elnökség tagjai javasolták, hogy a MTESZ-tanfolyamokon részt vett szakemberek kapjanak bizonyítványt a kurzusok elvégzéséről. A Szövetség arra is törekszik, hogy a vezetők kiválasztásánál, szakmai hozzáértésük megítélésénél az illetők vegyék figyelembe a tudományos egyesületek véleményét és javaslatát is.

Az országos elnökség — a vitában elhangzott javaslatokkal együtt — elfogadta a cselekvési program tervezetét, végleges szövegét pedig jóváhagyásra a VB áprilisi ülése elé terjesztette.